

Hejzlar, Gabriel

[Aurigemma, Salvatore. *Villa Adriana*]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1967, vol. 16, iss. E12, pp. 252-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109969>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

z třísvazkové recenze před čtením S z dvousvazkové. Ostatně o této otázce slibuje autor vyložit jinde.

Nové vydání tohoto svazku bylo tedy zlepšeno. Ziegler upustil od některých zbytečných emendací a ponechal často tradiční čtení, případně přijal lepší emendace dřívějších vydavatelů.

Obdivu zasluhuje vynikající ediční technika. Přesný aparát a testimonia, mezi nimiž Ziegler na rozdíl od Lindskega uvádí nejen místa z jiných autorů shodující se ve slovním znění s Plutarchovým textem, nýbrž i paralely, které jsou v každém vydání bohatší, aniž zmenšují přehlednost a stručnost, zvyšují hodnotu knihy.

Antonín Hartmann

Salvatore Aurigemma, Villa Adriana. Roma, 1962. Stran 222, obrazů 208, tabulek 32.

Skvěle vypravená kniha Státního nakladatelství v Římě podává živý obraz odkrývané císařské vily v Tivoli (28 km od Říma). V předmluvě pojednává autor, jenž věnoval řadu let archeologickému výzkumu vily, o císaři Hadrianovi a jeho povahových rysech, o jeho choti Sabině a oblíbenci Antinoovi a načrtává etapy výstavby vily, její ráz a podává identifikaci a funkci jejích částí. (Většinou však jsou dosud neisté.) Následuje výklad o osudech vily v dalších stoletích a o výzkumu archeologickém, který pokračuje a není skončen, neboť zbývá zde ještě mnoho archeologicky odkryt. V hlavním oddílu (31—188) sleduje autor od dnešního vchodu do rozsáhlého areálu (56 ha) vily jednotlivé stavby těchto antických Versailles, jež jsou více nebo méně zřícené a porušené, ale malebně rozložené na svazích kopcovitého terénu. V nich se našly četné plastiky při dřívějších výkopech zdobící sbírky vatikánské i jiné evropské.

Ve vhodných záběrech, i barevných, jsou zobrazeny všechny dosud odkryté stavby, jejichž označení starší nevystihuje vždy jejich skutečnou funkci a účel, s vybranými ukázkami jejich někdejší sochařské i jiné výzdoby. Jsou to: T. ř. řecké divadlo, peripterální nymfaion, kde se nově (1958) našla mramorová replika Afrodity knidské, palaistra, poikilé (autor poukazuje na nevhodná označení dřívější a dosavadní také nelze srovnat s athénskou stouo poikile). Rekonstrukce v modelu od arch. Gismondioho nebo kresběné nárysy přibližují čtenáři původní vzhled stejně jako staré rytiny Piranesiho a Rossiniho. Dále je tu budova pro císařskou stráž, bibliotéka (snad), okrouhlý porticus po provedené restauraci stavby, budova s třemi exedrami a fontánou, trojí therny menší a therny velké s mohutnými klenbami křížovými a s kopulí (náznorný je tu plastický model) a nymphaion s architektonickým komplexem sálů rozmanitého půdorysu. Šíře je podán výsledek autorova nedávno obnoveného výzkumu jedině s určitostí identifikované části vilového souboru. Je to Kanops (100—133) s jeho zajímavou úpravou a s nalezenými význačnými plastikami (kopie karyatid z Erechtheia, Polykleitovy a Feidiovy Amazonky aj.). Následuje tř. Torre di Roccabruna, Akademie s chrámem Apollonovým, odcion, praetorium s řadou mohutných arkád, porticus, kryptoporticus a velkolepý palácový komplex zv. Piazza d'Oro s mosaikami, s nárysy půdorysů a řadou záběrů velkolepých zřícenin s klenbami. Knihovna latinská a řecká s nádvořím a komplex místností s pěknými černobílými mosaikami, kde v 18. stol. byly nalezeny fresky, jejichž tématu jsou dochována v kresbách a rytinách. Část staveb je upravena s výhledem na tř. údolí Tempe.

Z význačných uměleckých děl ve vile nalezených jsou zde v samostatné části (189—202) zobrazeny kopie některých řeč. originálů ve versi doby Hadrianovy (Tyranoktonoi, Myronův Diskobolos, Praxitelův Odpočívající satyr, Antinoos, Doidalsova Afrodita, Tazza Farnese a četné umělecky hodnotné polychromní mosaiky). Hojná je bibliografie, vedená až od 18. stol. do 1960. Jsou tu plátky řady architektur, reprodukce rytin, jež vytvořil v 18. stol. Piranesi a v 19. stol. Rossini, skicové nárysy staveb ze starší doby, leckde ve stavu dochovalějším; hojně jsou fotografie dnešního stavu, řada je barevných pro představu o zasazení architektury do místního krajinného rámce, a modely jednotlivých architektur i jejich komplexu, jež vytvořil většinou I. Gismondio. Vila je dnes významným musejním ústavem a zůstává předmětem dalšího výzkumu.

Gabriel Hvizdar

Andreas Mócsy, Pannonia, Sonderdruck aus Pauly—Wissowa, Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft, Supplementband IX, 517—776; A. Druckemüller Verlag in Stuttgart, 1962.

Die Problematik des mittl. Donauraumes interessiert eine ziemlich große Zahl von Forschern, für die das Separatum Pannonia bestimmt ist. Der Verfasser dieses Stichwortes ist der bekannte ungarische Sachkenner Andreas Mócsy, der den umfangreichen Stoff unter mehrere Abschnitte klar und übersichtlich gliedert. Am besten bearbeitet sind solche anzusehen, die sich mit der